

EUROOPAN UNIONI

Alueiden komitea

EAYY-seurantakertomus 2013 Kohti uutta koheesiopolitiikkaa

Tiivistelmä

**Tämän tiivistelmän on laatinut Metis GmbH (kirjoittajat: Jürgen Pucher,
Alexandra Frangenheim ja Alice Radzyner).
Se ei edusta alueiden komitean virallisia näkemyksiä.**

Lisätietoa Euroopan unionista ja alueiden komiteasta on saatavilla internetissä osoitteissa <http://www.europa.eu> ja <http://www.cor.europa.eu>

© Euroopan Unioni, helmikuu 2014
Osittainen jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Tiivistelmä

Alueiden komitea julkaisee säännöllisesti seurantakertomuksen eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien (EAYY) kehityksestä. Vuoden 2013 loppuun mennessä oli perustettu yhteensä 43 EAYY:tä, joissa on mukana noin 750 valtio-, paikallis- ja aluehallintotahoa 20:stä eri EU-maasta. Kuusitoista yhtymää on lisäksi perusteilla.

Oikeudellinen kehys ja kansallinen täytäntöönpano

Asetus (EU) N:o 1302/2013 EAYY-asetuksen (EY) N:o 1082/2006 muuttamisesta annettiin 17. joulukuuta 2013, ja se tulee voimaan 22. kesäkuuta 2014. Muutoksilla yksinkertaistetaan menettelyjä ja laajennetaan niiden elinten joukkoa, joista voi tulla EAYY:n jäsen, luomalla edellytykset EAYY:iden toiminnan helpottamiseksi AK:n tekemien ehdotusten mukaisesti. Muut asetukset uudesta koheesiopolitiikasta avaavat EAYY:iden kannalta uusia näkymiä.

Vuoden 2013 loppuun mennessä tilanne nykyisissä jäsenvaltioissa ei ole muuttunut vuoteen 2012 verrattuna. Kansalliset säännökset on hyväksytty lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa lukuun ottamatta Belgian, Itävallan ja Saksan liittovaltioita.

Kroatian liittyminen EU:hun 1. heinäkuuta 2013 luo uusia mahdollisuuksia uusien EAYY:iden perustamiseen ja käynnisti siksi uuden vaiheen EAYY:iden kehittämisessä. Kroatian paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat hyvin aktiivisesti Keski-Euroopan liikennekäytävän kaltaisiin EAYY-hankkeisiin. AK teki paljon työtä EAYY:iden sisällyttämiseksi asialistalle maan liittymisvalmisteluissa.

Kroatia pani EAYY-asetuksen täytäntöön 1. heinäkuuta 2013 voimaan tulleella säädöksellä.

Katsaus EAYY:iden nykytilanteeseen

Vuonna 2013 tai vuoden 2012 lopussa perustetut EAYY:t

Vuoden 2012 lopun ja vuoden 2013 lopun välisenä aikana on perustettu yksitoista EAYY:tä (vuonna 2012 perustettiin kuusi EAYY:tä). Nämä uudet EAYY:t sijaitsevat pääasiassa Keski-Euroopassa, ja yleisesti ottaen yhtymien tarkoituksena on luoda institutionaalinen kehys olemassa olevia hankkeita tai ohjelmia varten ja hoitaa näin niiden tavanomaisia tehtäviä.

Taulukko 1. Uudet tapaustutkimuksina käsitellyt EAYY:t

#	Nimi	Maat	Erityispiirteitä	Perustaminen
1	Via Carpatia	HU, SK	Yleistä yhteistyötä varten perustettu EAYY, johon kuuluu kaksi NUTS 3 -tason jäsentä.	31.5.2013
2	Parc Marin International des Bouches de Bonifacio	FR, IT	EAYY on perustettu rajatylittävän yhteistyön vahvistamiseksi kansainvälisessä meriluonnonpuistossa.	11.3.2013
3	Tritia	CZ, PL, SK	Neljän alueen välisessä kumppanuudessa on tarkoitus tukea sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta alueella.	25.2.2013
4	Euroregione "Senza Confini"	AT, IT	Tässä kahden jäsenvaltion välisessä kumppanuudessa yleisenä tavoitteena on yhteistyön kolmen jäsenalueen välillä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi.	21.12.2012
5	Spoločný región limited	CZ, SK	EAYY:hyn kuuluu 22 kuntaa Slovakian ja Tšekin raja-alueella. Yhtymässä pyritään luomaan institutionaaliset puitteet rajatylittävälle yhteistyölle.	22.5.2013
6	"Secrétariat du Sommet de la Grande Région"	BE, DE, FR, LU	Tämän 10 jäsentä käsittävän EAYY:n tavoitteena on vahvistaa edelleen Grande Région -aluetta yhteisenä alueena.	30.6.2013
7	TATRY Ltd.	PL, SK	Kaksi aluetta käsittävä EAYY, jonka tavoitteena on lisätä hankkeiden täytäntöönpanon vaikuttavuutta ja tehokkuutta Puolan ja Slovakian välisessä uudessa rajatylittävän yhteistyön ohjelmassa 2014–2020.	20.9.2013
8	Parc européen / Parco europeo Alpi Marittime – Mercantour	FR, IT	Helpotetaan ja edistetään rajatylittävää yhteistyötä kahden luonnonpuiston alueella.	23.5.2013
9	Sajó-Rima / Slaná-Rimava	HU, SK	Neljä kumppania käsittävä EAYY, jonka tavoitteena on yhteistyö maatalouden, teollisuuden, kaupan ja matkailun alalla.	3.4.2013

AK:lle viimeksi ilmoitetut kaksi EAYY:tä ovat Torysa ja Svinka, jotka ovat kumpikin Unkarin ja Slovakian välisiä ja joiden toimipaikat sijaitsevat Sáradsadányssa (HU) ja Tolcsvassa (HU). Ne rekisteröitiin 9. lokakuuta 2013,

mutta koska niistä ilmoitettiin AK:lle myöhään, niitä ei ole otettu mukaan tähän tutkimukseen.

Vuonna 2012 perustetut EAYY:t

Vuonna 2012 perustettiin kuusi EAYY:tä. Vuonna 2013 nämä yhtymät olivat edelleen kehityksensä alkuvaiheessa. Erityisesti EUKN:n (*European Urban Knowledge Network*) rooli on merkittävä, sillä sen jäsenet ovat yksinomaan kansallisia viranomaisia. Se voi toimia välineenä hallitustenvälisen yhteistyön tiettyjen alojen institutionalisoimiseksi.

Ennen vuotta 2012 perustetut EAYY:t

Valtaosa ennen vuotta 2012 perustetuista EAYY:istä on jatkanut uusien hankkeiden kehittämistä ja täytäntöönpanoa. Tässä osiossa analysoidaan tilannetta ennen vuotta 2012 perustetuissa EAYY:issä ja esitetään yksityiskohtaisia tietoja keskeisistä indikaattoreista. Kahdeksasta näistä EAYY:istä ei ole voitu esittää ajantasaistettuja tietoja.

Yhtymät pähkinänkuoressa – Kohti uutta koheesiopolitiikkaa

Määrällisesti EAYY:iden kehitys on saanut vauhtia vuonna 2013. EAYY:iden yleisenä tavoitteena on kehityskumppanuuksien perustaminen. Tähän kertomukseen sisältyvät 41 yhtymää edustavat nykyisin yhteensä noin 750:tä elintä kaikkialta EU:sta. Osallistuvien elinten käsittämällä alueilla asukkaita on noin 76 miljoonaa¹. Kumppanuuksien kokoonpano vaihtelee pienimuotoisesta paikallisesta yhteistyöstä tai alueellis-paikallisesta yhteistyöstä monitasoiseiin kumppanuuksiin. Noin puolta kumppanuuksista voidaan luonnehtia pääasiassa paikallisiksi.

EAYY:t Bánát-Triplex Confinium ja Eurodisctrict Strasbourg-Ortenau ovat laajentaneet kumppanuuttaan.

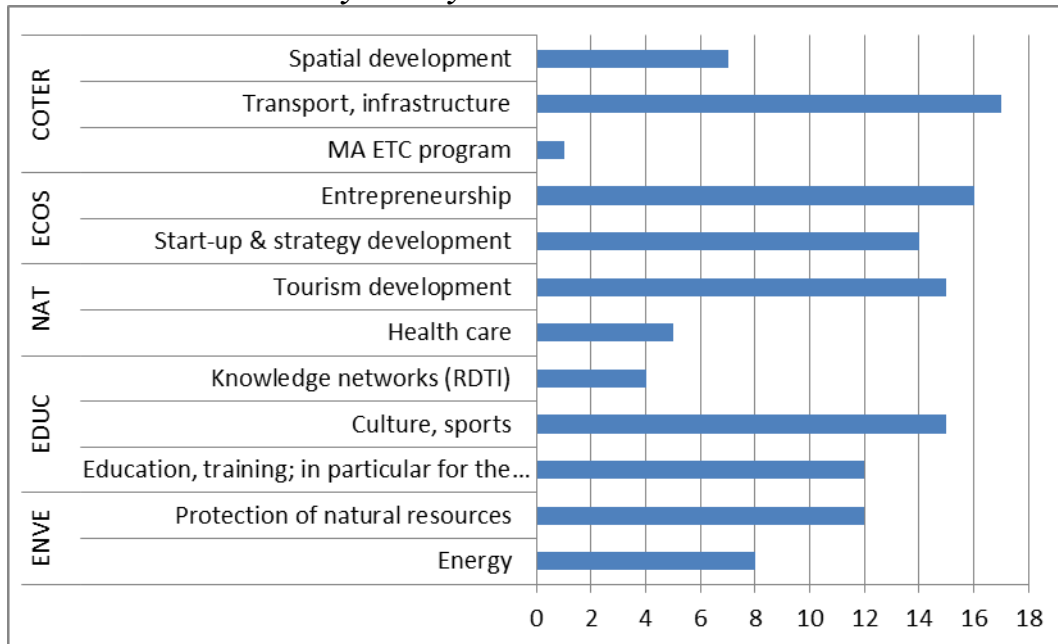
Toiminta-alat

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että EAYY:t pyrkivät toteuttamaan monia erilaisia toimia. Yhtymät toimivat eurooppalaisen alueellisen yhteistyön puitteissa ja kattavat laajan joukon erilaisia toimia. Useimpia EAYY:istä voidaan luonnehtia laajoiksi hankkeiksi, joilla tuetaan politiikan kehittämiseen ja strategioiden laatimiseen liittyviä yhteisiä toimia. Tällaiset EAYY:t kokeilevat ja vakiinnuttavat uusia hallinto- ja koheesiomalleja. Merkittävä osuus EAYY:istä ei ole määritellyt yhteistyönsä aihealoja ennalta. Seuraavassa

¹ Kaupunkipolitiikan kansainvälistä EUKN-verkostoa sekä rajatylittävän yhteistyön monenvälisen ohjelman hallintoviranomaisena toimivaa EAYY:tä ei ole otettu huomioon tässä kokonaismäärässä.

kaaviossa esitetään tärkeimmät toiminta-alat. Valtaosa EAYY:istä kattaa useamman kuin yhden aihealan.

Kaavio 1: Toiminta-alat ryhmiteltyinä AK:n valiokuntien mukaan

Lähde: Metis GmbH, EAYY-tietokanta

EAYY:iden mahdollinen rooli Euroopan rakenne- ja investointirahastojen 2014–2020 puitteissa (Eurooppa 2020)

Eurooppa 2020 -strategiaa yleisenä ohjeasiakirjana on vaikea ymmärtää sen monitahoisen luonteen johdosta. EAYY:iden mahdolliset panokset Eurooppa 2020 -strategiaan esitetään näin ollen seitsemän nk. lippulaivahankkeen pohjalta. Merkittäviä mahdollisuuksia voidaan nykyisin havaita lippulaivahankkeissa "Resurssitehokas Eurooppa" (energia ja jätehuolto), "Nuoret liikkeellä" ja "Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma" – siitä syystä, että on torjuttava erityisesti nuorten keskuudessa korkeaa työttömyyttä – sekä "Innovaatiounioni".

Näkymät vuosina 2014–2020

Vuosiksi 2014–2020 uudessa koheesiopolitiikassa on otettu käyttöön joukko uusia välineitä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen strategisen ulottuvuuden vahvistamiseksi.² Kyselytutkimus on tuonut esiin huomattavan kiinnostuksen näitä välineitä ja erityisesti yhdenmukaistettujen alueellisten investointien välinettä kohtaan: kyselyyn vastanneista 21 EAYY:stä 15 ilmoitti olevansa kiinnostunut yhdenmukaistettujen alueellisten investointien välineestä. Noin puolet EAYY:istä on kiinnostunut yhteisistä toimintasuunnitelmista ja

² Yhteisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanossa tulisi – ESR:sta saatujen kokemusten mukaan – tukeutua tiukkaan tulossuuntautuneisuuteen sellaisten pitkälle yhdenmukaistettujen toimien pohjalta, joita voidaan käsitellä vakioyksikkökustannuksina.

paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista. Useat vastanneet katsoivat kuitenkin, että tarvitaan komission lisäohjausta, sillä ainoastaan käytännölliset ja tehokkaat täytäntöönpanosopimukset voivat olla vakuuttavia argumentteja, jotta eurooppalaisen alueellisen yhteistyön ohjelmien hallinnosta vastaavat tahot tukevat viimeksi mainittujen välineiden kehittämistä ja laatimista.

Perusteilla olevat EAYY:t

Kuusitoista EAYY:tä on nykyisin perusteilla, ja niistä kolmella on jo oikeushenkilön asema. Kaksi EAYY:ta on perustettu "epätavallisin" tavoittein: CODE 24 on jatkoa Interreg IVB -hankkeelle, ja sen tarkoituksena on kehittää Rotterdam-Genova-käytävää, ja "Cities of Ceramics" on perustettu kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi taide- ja käsityökeramiikan alalla.

Taulukko 2. Katsaus perusteilla oleviin EAYY:ihin (31. joulukuuta 2013)

#	Nimi	Asema	Maat
1	Agglomération franco-luxembourgeoise "Alzette-Belval"	odottaa ilmoitusta AK:lle	Ranska, Luxemburg
2	AEuCC – Cities of Ceramic ³	odottaa hyväksyntää	Espanja, Ranska, Italia, Romania
3	Medgidia – Silistra	odottaa hyväksyntää	Bulgaria, Romania
4	Eurocidade Valença do Minho Tui	odottaa hyväksyntää	Portugali, Espanja
5	CODE 24 – Corridor Development Rotterdam-Genoa	valmisteilla	Alankomaat, Saksa, Sveitsi, Italia
6	CETC – Central European Transport Corridor	valmisteilla	Ruotsi, Puola, Tšekki, Slovakia, Unkari, Kroatia, Slovenia
7	Europe – building common future	valmisteilla	Unkari, Romania
8	The Route of the Phocaceans	valmisteilla	Italia, Kreikka, Espanja, Ranska, Malta
9	Eurodistrict TransOderana	valmisteilla	Saksa, Puola
10	ESPON 2020 programme	valmisteilla	EU28 + 4
11	Békés-Arad	suunnitteilla	Romania, Unkari
12	Pro Comitatu	suunnitteilla	Slovakia (ei sovelleta)
13	Donauhanse	suunnitteilla	Saksa, Itävalta, Unkari, Serbia, Romania, Bulgaria, Ukraina
14	Euregio Meuse-Rhine	suunnitteilla	Belgia, Alankomaat, Saksa
15	Euroregion Corridor VIII	suunnitteilla	Italia, Albania, Kreikka, Makedonia, Bulgaria

³ Tähän yhtymään kuuluu 98 kaupunkia neljästä maasta. Maantieteellisiä tietoja näistä kaupungeista ei ole saatavilla joten niiden sijainti esitetään seuraavan sivun kartalla vain summittaisesti (sijainti neljän maan keskellä).